

Sønderballe Tidende

27. august 2010

3. årgang, nr. 12

Sønderballe Vandværk

Onsdag, den 2. juni 2010 drog en 5 mand stærk ekspedition af sted på tur i strålende solskin til det hedengangne Sønderballe Vandværk, som fra 1908 og frem til 1994 forsynede store dele af Sønderballe med drikkevand.

Leo Nielsen, Carl-Heinz Schmidt, Karl Jacobsen, Thorkild Tingleff og Hans Jørgen Møllegaard

Leo stillede med standsmæssigt køretøj, hvorefter kursen blev sat mod Venbjerg. Eftersom der ikke er offentlig adgang til Sønderballe Vandværks område, var man nødsaget til at medtage en repræsentant (Hans Jørgen Møllegaard) fra vandværkets nu 9 mand store ejerkreds på turen.

Sønderballe vandværks oprindelige åbne drikkevandsbassin

Oprindeligt stammer drikkevandet fra Sønderballe Vandværk fra et kildevæld i en stor kløft i det nordøstlige hjørne af "Vesterskoven".

Sønderballe Ejerlavs Beboerforening, Diernæsvej 192, 6100 Haderslev

Som det fremgår af efterfølgende afskrift, er vandværket startet omkring 1908 af gårdejer Chresten Iversen (Diernæsvej 206), gårdejer Peter Schmidt (Gåsevig 2) og Hans Ravn (Sønderballe Hoved 21). I 1921 bliver ejerkredsen udvidet med 7 medejere, herunder smedemester Andreas Schultz (Sønderballe Hoved 8), der angiveligt skulle have været ophavsmand til etableringen af vandværket.

Vandværkets kildevæld og bassin er beliggende omkring 20 meter over "Overby" og fremføringen af vandet sker gennem en godt 1,5 kilometer lang vandledning.

AFSKRIFT

Nr. 64/21

2 kroner stempel kasseret

I henhold til kontrakt af 10. december 1908 – Not. Reg. Nr. 1103 fra 1908 Notar Erichsen i Haderslev – er Ejer af det fra Hr. gårdejer Jeppe Autzen i Djernis, Parcel 61/45 Kortblad 5 Distrikt Djernis, indført i grundbogen for Djernis Bind I Blad 26 udgaende Vandværk med Vandledning til Sønderballe og Bassin de Herrer Gårdejere Chresten Iversen, Peter Schmidt og Nis Ravn, alle fra Sønderballe.

Disse tre Ejere optager nu som Medejere dette Anlæg de efterfølgende Herrer:

1. Gaardejer Peter Juhl (Diernæsvej 201 – senere udgået)
2. Gaardejer Christian Nørregaard (Diernæsvej 205)
3. Gaardejer Christian Lei (Sønderballe Hoved 20)
4. Gaardejer Jens Kyhl (Sønderballe Hoved 24)
5. Landmand Peter Vonsmose (Sønderballe Hoved 10)
6. Smedemester Andreas Schultz (Sønderballe Hoved 8)
7. Købmand Carsten O. Petersen (Diernæsvej 203)

alle fra Sønderballe med følgende bestemmelser:

- 1.) De Herrer Juhl, Nørregaard, Lei, Schmidt, Iversen og Ravn er Medejere til hver to Parter.
- 2.) De Herrer Kyhl, Vonsmose, Schultz og Petersen hver til én Part.
- 3.) I Forhold til Medejendomsretten fordeles Udgifterne og Indtægterne af Vandværket som afregnes aarlig.
- 4.) En Opsigelse af Partsforholdet eller Medejendomsforholdet finder ingensinde sted, ligesålidt som en Udtrædelse eller Nægtelse til at deltage i udgifterne for Underholdning af Anlægget maa være tilladt.
- 5.) Rettighederne og Pligterne udaf hele Medejendomsforholdet paahviler de enkelte Medejeres Grundejendomme og medfølger Stamparcellen an den enkelte Herres Ejendom, det vil sige det areal, på hvilket Bygningerne ligger.
- 6.) De enkelte Medejere overtager alle forpligtelser udaf denne Kontrakt for sig deres Arvinger og Retsefterfølgere som Ejere af deres Bygningsparceller.
- 7.) Med hensyn til Forvaltningen af Anlægget vælges for tre Aar ad gangen af alle Medejere med simpel Partsflerhed en Forvalter, som besørger den løbende Forretning og aarlig i Januar Maaned – Forretningsaaet løber fra 1. Januar til 31. December – aflægger Regnskab for alle Medejere paa en Forsamling, til hvilken disse indvarsles af Forvalteren. Indvarslingen kan ske formløs. Medejersamlingen bestemmer ved simpel Partsflerhed alle Anliggende, som vedrører Vandanlægget.
- 8.) Med hensyn til Forvaltningen er alle Medejere enig om at Vandforbruget er frit for alle Medejere for det Landareal, som de har og faar, hvorimod ikke Medejere som faar Vand udaf Anlægget betaler Vandforbruget efter Bestemmelse af Medejerne.
- 9.) Ejeren af Kildeparcellen Hr. Jeppe Autzen i Djernis faar en aarlig Godtgørelse af 40 kr. – fireti kroner – fra Anlægsselskabet.
- 10.) Vandforbrug til Luksusbrug v.E. Springvand eller lignende er kun tilladt, naar der er overflødig Vand fra Kilden.

Saadan sket i Djernis den 14. april 1921.

Sign. Peter Juhl

Sign. Christian Lei

Sign. Chr. Iversen

Sign. Jens Kyhl

Sign. Andreas Schultz

Sign. Christian Nørregaard

Sign. P. Schmidt

Sign. Nis Ravn

Sign. Peter Wonsmos

Sign. Carsten Petersen

Stempel 1 kr. kasseret

At Gaardejer Peter Juhl, Christian Nørregaard, Christian Lei, Peter Schmidt, Chresten Iversen, Nis Ravn, Jens Kyhl, Landmand Peter Wonsmos, Smedemester Andreas Schultz og Købmand Carsten O. Petersen, alle Sønderballe og alle mig personlig kendt, i dag for mig har underskrevet

Foranstaaende Dokument, efter at det var dem oplæst og af dem godkendt attesteres.

Haderslev, den 14. april 1921.

L. S. sign. Sophus Erichsen

Konst. Notar.

Som Notariusvidner

Sign. Andersen Brodersen.

Gebyr 4,55 kr.

Er fire kr. femtifem øre.

Med tiden forsyner Sønderballe Vandværk ikke bare de 10 ejere med vand, men også 26 andre husholdninger.

Om sommeren er der problemer med, at kildevældet kan følge med forbruget, selv om der er etableret en vandbeholder (Højdebeholder) vest for Sønderballe by for at udligne udsving i forbruget og tilløbet fra Sønderballe Vandværk.

Specielt i forbindelse med aftenmalkningen, hvor det gælder om at få nedkølet den nymalkede mælk hurtigst muligt, er der ofte problemer med vandforsyningen. Nedkølingen af mælken sker ved at lade vand i en slags vandret karrusel risle ned over mælkejugen; samtidig hermed drejer vandstrålen en omrører rundt i malkejugen

Der studeres papirer og diskuteres. 2. juni 2010

At der er problemer med vandforsyningen kan også ”læses” ud af forsøg på at finde vand i selve Sønderballe.

I sommeren får Carl Schmidt brøndborer Hans Lauritzen fra Hoptrup til at lave en vandboring, men efter 78 meter opgives foretagendet med at finde vand.

Oplysning om boring.

1 Amt	Haderslev		D.G.U. nr. 151-64
2 Kommune	Sønderballe Vandværk		1 m. landst. nr.
3 Nuvar. ejer navn adr.	Sønderballe Vandværk		Koordinat
4 Boringens anvendelse			☐ Ejerskifte
5 Boringens tilgængelighed	☐ Friliggende ☐ I gammel brand	☐ I anden bygning ☐ I gammel brand	Pumpevej nr. ☐ Borere fra: ☐ Brand
6 Forerørdiam.	Overført fra boreprofil	Oplyst på stedet	Målt på stedet
7 Boredybde m	til m. u. t.	til m. u. t.	mm
8 Vandspjalt dybde m			Udvendig Godtrykkelste Indvendig
9 Vandmængde m ³ /tids.	Ved prøvepumpingen	Med nuværende pumpe	
10 Drivkraft	☐ Vindkraft ☐ Håndkraft	☐ Olie ☐ Solvob	☐ Vækselstrøm ☐ Jævnstrøm
11 Boringen udført	1951 H. Lauritzen		
12 Bemærkninger	Sønderballe Vandværk for vand fra kildevæld		
13 Lokaliseret	Den	af H. Lauritzen 4/11/1951	
14 Afstand fra kærkanter i mm	M 3109	Befolgningsdekning: er lokaliseret 10 m. syd for kær se i 1951	

Sommeren efter i 1951 forsøger Sønderballe Vandværk at bore efter vand ved Smedien (Sønderballe Hoved 8). Heller ikke denne gang har brøndborer Hans Lauritzen fra Hoptrup heldet med sig, og efter 61 meter opgives forsøget.

Oplysning om boring.

1 Amt	Haderslev		D.G.U. nr. 151-64
2 Kommune	Sønderballe Vandværk		1 m. landst. nr.
3 Nuvar. ejer navn adr.	Sønderballe Vandværk		Koordinat
4 Boringens anvendelse			☐ Ejerskifte
5 Boringens tilgængelighed	☐ Friliggende ☐ I gammel brand	☐ I anden bygning ☐ I gammel brand	Pumpevej nr. ☐ Borere fra: ☐ Brand
6 Forerørdiam.	Overført fra boreprofil	Oplyst på stedet	Målt på stedet
7 Boredybde m	til m. u. t.	til m. u. t.	mm
8 Vandspjalt dybde m			Udvendig Godtrykkelste Indvendig
9 Vandmængde m ³ /tids.	Ved prøvepumpingen	Med nuværende pumpe	
10 Drivkraft	☐ Vindkraft ☐ Håndkraft	☐ Olie ☐ Solvob	☐ Vækselstrøm ☐ Jævnstrøm
11 Boringen udført	1950 H. Lauritzen		
12 Bemærkninger	forsøget var resultatløst og er nedlagt.		
13 Lokaliseret	Den	af H. Lauritzen	
14 Afstand fra kærkanter i mm	M 3109	Befolgningsdekning: H. Lauritzen	

I 1967 er det slut med at indvinde drikkevand fra det åbne bassin. I forbindelse med et kontrolbesøg, finder embedslægen forholdene omkring bassinet for uhygiejniske. Hans Christian Juhl og

hund deltager i besigtigelsen som repræsentant for Sundhedskommissionen i Hoptrup Kommune.

Ifølge pålidelige forlydender, hjalp Hans Christian Juhls hund med til at anskueliggøre situationen ved at tisse i drikkevandsbassin for øjnene af embedslægen.

Den lille hændelse medfører, at drikkevandsindvindingen som sagt ikke længere må ske fra det åbne bassin, men skal ske fra en lukket vandboring.

Inden året er omme har Vand-Schmidt fra Christiansfeld udført 2, knap 10 meter dybe, borer på Sønderballe Vandværks grund i Vesterskoven. Samme forår (1967) har vandværkets bestyrelse besluttet at forny vandledningen fra vandværket til "Højdebeholderen" med en 2,5 tomme tyk plastikledning.

Nu skulle man tro, at der ville være fred og ro omkring Sønderballe Vandværk. Som andre private vandværk bliver der årligt udtaget vandprøver, og fra 1978 måles et for højt nitratindhold i vandet. I marts 1983 resolverer Sønderjyllands Amt, at der er tale om en blivende overskridelse af den højeste tilladelige værdi for nitrat, hvorfor fortsat vandforsyning fra Sønderballe Vandværk forudsætter en dispensationsansøgning.

10 år senere bortfalder dispensationen til at overskride den højeste tilladelige værdi for nitrat. Efter nogen tovtrækkeri bliver det i løbet af 1993 besluttet at nedlægge vandværket og lade Genner vandværk stå for vandforsyningen, som vi kender det i dag.

I januar 1994 afsluttes strømmen til Vandværkets pumpe og 21. december 1994 holder vandværksbestyrelsen sit sidste bestyrelsesmøde:

21 - 12- 1994

Bestyrelsesmøde holdt og fordelte de sidste penge til alle partshavere. Udbetalt til hver andel med 335,- kr.

Erik B. Hansen
Sign.

H. J. Møllegaard
Sign.

C. H. Schmidt
Sign.

Sønderballe Ejerlavs Beboerforening indbyder herved til "Dragefestival"

At kunne flyve og tale fuglenes sprog har altid været menneskets drøm. At flyve med drage er ikke opfyldelse af denne drøm, men det smager dog lidt af fugl.

Kom og vær med til at bygge din egen drage, og se om den kan flyve om kap med himlens fugle, **lørdag den 18. september 2010, klokken 10.00 - ?**

Alle, ikke blot børn og originaler, kan være med til at få skæg og ballade ud af dagen. Børn bør dog være i følge med voksne, der kan hjælpe til med at bygge drage.

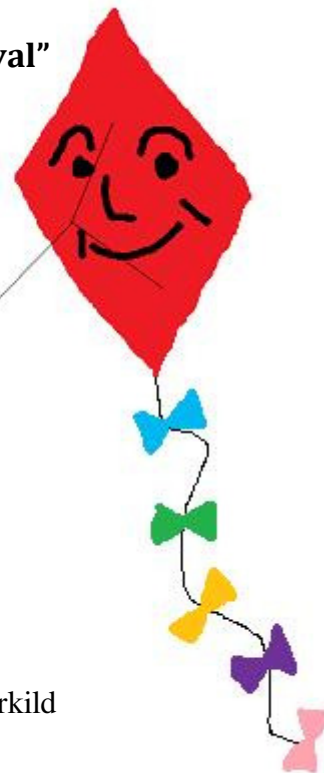
Medbring selv madpakke, kage og drikkevarer, så vil Sønderballe ejerlavs beboerforening sørge for diverse materialer til fremstilling af drager. Det kan evt. komme på tale at opkræve et mindre beløb til dækning af køb af dragemateriale.

Sønderballe Lejrskole har indvilliget i at stille drageværksted til rådighed på adressen Gåsevig nr. 29.

Af hensyn til planlægning af dragefestivalen skal tilmelding om deltagelse ske til Thorkild **senest lørdag den 11. september 2010** på telefon **75 86 59 04** eller **tti@post.tele.dk**

Vel mødt

PS: Du er også velkommen til at være tilskuer eller til at komme med gode råd !

Skoleskibet "Danmark"

Et noget usædvanligt syn kan dagen igennem; - mandag, den 2. august 2010 – iagttages på Genner Bugt. Søndag aften, klokken 21.05, var Skoleskibet "Danmark" ankret op inderst i Genner Bugt.

Skoleskibet "Danmark" er en tremastet fuldrigger bygget med stålskrog i 1932 på Nakskov Skibsværft. Skoleskibet har hele 26 sejl med et areal på 1.632 m², der under

optimale vindforhold kan give skibet en fart af ca. 12 knob (21 km/time).

Skoleskibet er desuden forsynet med en motor på 385 HK, der anvendes ved sejlads i svag vind, uvejr eller manøvrering i havne.

Skibets totallængde er 77 meter, bredde 10 meter, dybgang 5,2 meter og højde fra vandlinie til mastetop 39,6 meter, det vil vil sige på højde med "Rundetårnet".

Skoleskibet "Danmark" har nyligt påbegyndt sit 2010 - togt, der skal bringe skib og besætning fra Frederikshavn til København og herfra videre mod Spanien, Azorerne for at slutte i Portugal i oktober måned 2010.

En skøn sommeraften lokker "Knuds Rundfart" med en sejltur rundt om Skoleskibet.

Omkring solnedgang dukker først en lille fok (trekantet sejl) op i stævnen på skibet og meget langsomt drejes stævnen rundt mod østlig retning og med yderligere 4 råsejl oppe går det hen imod klokken 21.30 med ca. 3 knob ud gennem Genner Bugt.

Skoleskibet "Danmark" på vej ud af Genner Bugt.

